

УДК 159.923.2:316.354:355.1

Мадяр Юрійздобувач ступеня PhD кафедри морально-психологічного
забезпечення діяльності військ (сил)Національний університет оборони України
імені Івана Черняховського<https://orcid.org/0009-0004-9946-416X>**Стасюк Василь**доктор психологічних наук, професор,
професор кафедри морально-психологічного
забезпечення діяльності військ (сил)Національний університет оборони України
імені Івана Черняховського<https://orcid.org/0000-0002-7943-8456>DOI https://doi.org/10.35619/prap_rv.vi23.409

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОЦІНЮВАННЯ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Анотація. У статті досліджено актуальну проблему оцінювання морально-психологічного стану військовослужбовців як важливого чинника забезпечення боєздатності Збройних Сил України. Автори підкреслюють, що сучасні виклики, пов'язані з динамічними умовами ведення бойових дій, вимагають інтеграції передових методик аналізу морально-психологічного стану, які б враховували внутрішні та зовнішні чинники впливу.

Аналіз сучасних методик засвідчує, що традиційні підходи в Україні недостатньо враховують специфіку бойових умов, є трудомісткими та не відповідають вимогам оперативності. У статті розглянуто основні методики оцінювання морально-психологічного стану, розроблені українськими дослідниками, зокрема методи кількісного й якісного аналізу, тестування, анкетування, спостереження та метод експертного оцінювання.

Стаття пропонує перспективні напрями для підвищення точності й оперативності оцінювання морально-психологічного стану, зокрема автоматизацію процесів, розвиток цифрових технологій, підвищення кваліфікації фахівців морально-психологічного забезпечення, а також гармонізацію національних підходів із стандартами НАТО. У підсумку, автори зазначають, що вирішення проблеми ефективного оцінювання морально-психологічного стану військовослужбовців сприятиме зміцненню національної безпеки України та підвищенню боєготовності ЗСУ.

Ключові слова: морально-психологічний стан, методика оцінювання, морально-психологічне забезпечення, компоненти морально-психологічного стану.

Постановка проблеми. У сучасних умовах ведення бойових дій, коли психологічний аспект має вирішальний вплив на боєздатність військ, оцінювання морально-психологічного стану (МПС) військовослужбовців стає одним із ключових завдань для забезпечення ефективного функціонування Збройних Сил України. МПС впливає не лише на готовність підрозділів виконувати бойові завдання, але й на мінімізацію психологічних втрат, що робить проблему його адекватного оцінювання надзвичайно актуальною. Водночас, процес оцінювання МПС є складним і багатофакторним. Він охоплює не лише внутрішні психічні характеристики військовослужбовців, але й зовнішні умови, в яких вони діють: вплив

Випуск 23, 2024. Збірник наукових праць РДГУ

бойової обстановки, соціально-психологічного клімату в колективі, рівня підготовки та матеріально-технічного забезпечення. Наразі, недостатність системного підходу до оцінювання цих аспектів призводить до ризиків недооцінки або переоцінки рівня МПС, що, у свою чергу, може негативно впливати на прийняття командних рішень. Особливої уваги потребує розробка та впровадження науково обґрунтованих рекомендацій, спрямованих на підвищення точності та оперативності оцінювання МПС. Такі рекомендації мають враховувати сучасні методи психологічного аналізу, новітні інформаційно-аналітичні технології та специфіку поточних викликів, що стоять перед Збройними Силами України.

Таким чином, проблема підвищення ефективності оцінювання морально-психологічного стану військ ЗСУ вимагає глибокого аналізу та розробки інноваційних підходів, що дозволять оптимізувати процес оцінювання та сприятимуть зміцненню національної безпеки.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Оцінювання морально-психологічного стану військовослужбовців є важливим напрямом у наукових дослідженнях, який привертає увагу військових психологів, соціологів та експертів із національної безпеки. Ось перефразований текст із додаванням аналізу та обґрунтування:

Організація та зміст процесу оцінювання морально-психологічного стану особового складу регулюються положеннями «Інструкції з оцінювання морально-психологічного стану особового складу Збройних Сил України, затвердженої відповідно до наказу Генерального штабу ЗС України від 29 квітня 2017 року № 153» (2017). Її головною метою є забезпечення системного підходу до визначення рівня морально-психологічної готовності військовослужбовців до виконання поставлених завдань.

У збройних силах країн НАТО питання контролю морально-психологічного стану військовослужбовців вирішується за допомогою комплексної багаторівневої програми «Контроль бойового та військово-професійного стресу» (Combat and Operational Stress Control, COSC), що охоплює широкий спектр заходів, спрямованих на моніторинг, профілактику та зниження негативного впливу бойового і професійного стресу.

Варто відзначити, що в Україні й у країнах НАТО існують спільні завдання, пов'язані з підтриманням належного морально-психологічного стану військовослужбовців. Однак підходи до їх вирішення можуть відрізнятися залежно від специфіки національних збройних сил, рівня технічного та організаційного забезпечення. Зокрема, COSC у НАТО є багаторівневою системою, яка інтегрує оцінювання стану особового складу, спеціальну підготовку командирів та залучення психологів, що дозволяє оперативно реагувати на потенційні ризики.

Одним із головних викликів сучасної системи дослідження МПС у ЗС України є застарілість та недостатня адаптованість існуючих методик оцінювання готовності до бойових умов. Алещенко та Невальонний (2020) зазначають, що «існуючі методики ґрунтуються на традиційних методах збору інформації та потребують спрощення та автоматизації для якісної обробки та інтерпретації результатів» (с. 9). Традиційні підходи часто базуються на суб'єктивних оцінках командирів і не враховують динамічні аспекти сучасної війни. Крім того, наявні методики є часозатратними, малоефективними та не дозволяють своєчасно отримувати дані для прийняття управлінських рішень.

Однією з ключових тенденцій у дослідженнях є акцент на необхідності гармонізації системи оцінювання МПС із сучасними підходами НАТО. Ці стандарти включають автоматизацію процесів збору й аналізу даних, використання об'єктивних критеріїв, таких як показники когнітивної стійкості, фізіологічних реакцій та інші метрики, що базуються на цифрових технологіях. Алещенко та Невальонний (2020) вказують, що інтеграція цих підходів дозволяє командуванню приймати зважені рішення на основі об'єктивної інформації, знижуючи вплив суб'єктивності.

Аналіз останніх наукових праць та досліджень свідчить про наявність значного інтересу до проблеми, однак відсутність єдиної системної методики оцінювання та

Випуск 23, 2024. Збірник наукових праць РДГУ

обмеженість емпіричних досліджень в умовах сучасної війни залишають питання актуальним і незакритим.

Попри наявність теоретичних напрацювань, практичне впровадження сучасних підходів до оцінювання МПС залишається обмеженим. Відсутність єдиної методології, низький рівень автоматизації та недостатнє врахування умов ведення динамічної війни є основними перешкодами. Це ставить під загрозу ефективність морально-психологічного забезпечення в сучасних умовах. Автори наголошують на необхідності інтеграції наукових рекомендацій у військову практику, підвищення кваліфікації офіцерів МПЗ і впровадження інноваційних підходів для вдосконалення системи.

Аналіз наукових праць демонструє, що оцінювання МПС є складним міждисциплінарним завданням, яке вимагає оновлення підходів у світлі сучасних викликів. Вирішення проблеми потребує поєднання теоретичних напрацювань, технологічних інновацій і практичних рішень для забезпечення боєздатності особового складу Збройних Сил України.

Мета статті. Визначення пріоритетних напрямів підвищення ефективності оцінювання морально-психологічного стану військ (сил) з урахуванням досвіду операцій Об'єднаних сил.

Виклад основного матеріалу дослідження. Морально-психологічний стан особового складу військових частин (підрозділів) – це ситуаційний стан духовної, моральної, ідеологічної налаштованості, військово-професійної готовності та психологічної здатності військовослужбовців виконувати завдання за призначенням.

Метою оцінювання МПС особового складу є своєчасне забезпечення командувачів, командирів (начальників) систематизованою, об'єктивною інформацією щодо рівня сформованості морально-психологічної спроможності особового складу виконувати завдання за призначенням, врахування її у підготовці військ (сил), виробленні замислу та прийнятті управлінських рішень щодо їх застосування та організації заходів морально-психологічного забезпечення (*Інструкція з оцінювання морально-психологічного стану особового складу Збройних Сил України*, 2017, с. 2). Оцінка морально-психологічного стану військ є складним процесом, який включає в себе різноманітні чинники. Основні з ними можна умовно поділити на внутрішні та зовнішні.

Внутрішні чинники включають індивідуальні особливості військовослужбовців, такі як стресостійкість, емоційна стабільність, рівень мотивації, які впливають на їхній морально-психологічний стан. Соціально-психологічне середовище, взаємини в колективі, підтримка командного стану, рівень взаєморозуміння та співпраці також впливають на психологічний клімат та моральність військового колективу. Стресові ситуації, умови служби, конфліктні ситуації, небезпека для життя та здоров'я можуть призвести до стресу та вплинути на психологічний стан особового складу. Професійні навантаження, обсяг та характер службових обов'язків, тривалість, необхідність прийняття важливих рішень також можуть вплинути на моральний та психологічний комфорт військовослужбовців, а також на це може вплинути рівень військової підготовки, досвід бойових дій, знання та навички військовослужбовців.

Зовнішні чинники включають соціально-економічні аспекти, такі як рівень життя населення, політична стабільність у країні, соціальний захист військовослужбовців та їх сімей. Військово-політичні чинники, характер та масштаби збройного конфлікту, рівень бойової готовності військ, забезпеченість військ зброєю та військовою технікою також мають значення. Підтримка від суспільства, сприйняття громадськістю та підтримка з боку суспільства також мають значення для морального стану військових. Засоби масової інформації, інформаційний простір, зокрема негативні повідомлення або пропаганда, можуть вплинути на психологічний стан військових. Екологічні чинники, природно-кліматичні умови, місце дислокації військ також мають значення.

Важливо зазначити, що всі ці чинники взаємопов'язані та взаємозалежні. Наприклад, низький рівень життя населення може призвести до зниження патріотизму та мотивації до військової служби, що негативно вплине на МПС військ. При оцінюванні МПС військ (сил) важливо враховувати всі ці чинники. Це дозволить отримати більш об'єктивну картину психологічного стану військ і розробити ефективні заходи щодо його покращення.

Ось деякі методи, які використовуються для оцінювання МПС військ (сил): опитування, анкетування, інтерв'ю, фокус-групи, спостереження за поведінкою військовослужбовців у різних ситуаціях, тестування, психологічні тести, проєктивні методи, експертна оцінка, оцінка МПС військ (сил) досвідченими психологами.

Важливо, щоб методи оцінювання МПС військ (сил) відповідали таким вимогам: об'єктивність (результати оцінювання не повинні залежати від особистих думок і переконань дослідника); надійність (результати оцінювання повинні бути стійкими при повторному дослідженні); валідність (результати оцінювання повинні відповідати дійсному МПС військ).

Алещенко (2018) запропонував підхід до оцінювання морально-психологічного стану особового складу військ (сил), який базується на кількісному та якісному аналізі основних показників за допомогою експертних оцінок. Цей метод забезпечує можливість прогнозування розвитку морально-психологічного стану та його впливу на здатність військовослужбовців виконувати поставлені завдання. Такий підхід є одним із ключових напрямів діяльності органів військового управління, командирів, начальників та посадових осіб структур морально-психологічного забезпечення. Його значення полягає у формуванні систематизованої основи для управління станом особового складу в умовах як мирного, так і воєнного часу.

Методика, розроблена Варієм (1996), орієнтована на оцінювання МПС у межах конкретних військових підрозділів (наприклад, взводів або рот) у різних умовах – як мирного, так і воєнного часу. Ця методика передбачає ретельний аналіз стану всього особового складу або ж репрезентативної вибірки, що дозволяє отримати високоточні результати. Водночас її застосування потребує значних ресурсів, зокрема часу для проведення опитувань та залучення спеціалізованого програмного забезпечення для обробки й аналізу даних. Незважаючи на високий рівень деталізації, методика може бути обмеженою в умовах швидкоплинної бойової обстановки.

Давидов запропонував підхід, який дозволяє охарактеризувати МПС військовослужбовців, підрозділів і військових частин у цілому. Особливістю цієї експертної методики є її здатність надавати командуванню об'єктивну інформацію про стан особового складу навіть у ході бойових дій. Це сприяє прийняттю зважених рішень для покращення морально-психологічного клімату в підрозділах. Проте запропонований підхід має певні обмеження: він вимагає від експертів глибокого розуміння ситуації, точного знання стану справ у підрозділі та доступу до актуальної інформації (*Морально-психологічне забезпечення у Збройних Силах України*, 2020, с. 345-347). Крім того, ця методика може бути менш ефективною в умовах, коли доступ до повних даних ускладнений, або коли ситуація вимагає негайного реагування.

Методика оцінювання морально-психологічного стану, розроблена Каширіним, базується на експертному підході й включає опитування обмеженого числа військовослужбовців. Зокрема, вибірка складається з трьох представників офіцерського, сержантського та рядового складу (*Морально-психологічне забезпечення у Збройних Силах України*, 2020, с. 347-349). Методика дозволяє адаптувати опитувальник залежно від ситуації, зокрема, з урахуванням специфіки бойової діяльності або ставлення особового складу до противника. Це робить її гнучким інструментом для оцінювання морально-психологічного стану. Методика Каширіна має декілька переваг. По-перше, вона дозволяє отримати систематизовану інформацію щодо двох ключових аспектів – професійної підготовки та морально-політичного стану. Це забезпечує комплексне розуміння МПС особового складу.

По-друге, обмеження вибірки дозволяє швидко провести опитування без значного відволікання ресурсів.

Однак ця методика має і свої обмеження. Вибірка з дев'яти осіб може бути недостатньо репрезентативною для великих підрозділів, що може призвести до неточностей у загальній оцінці. Крім того, методика передбачає високий рівень суб'єктивності, оскільки відповіді залежать від особистих вражень респондентів.

На відміну від методик, які передбачають широке залучення особового складу, наприклад, розробки Варія, підхід Каширіна є більш оперативним, але менш деталізованим. Він найбільше підходить для швидкої оцінки МПС у ситуаціях, коли часу для проведення масштабного опитування бракує. У бойових умовах гнучкість методики дозволяє адаптувати її до специфіки конкретної ситуації, наприклад, враховувати ставлення до противника чи особливості взаємодії з місцевим населенням.

Методика Кочергана, була створена на основі аналізу існуючих підходів до оцінювання морально-психологічного стану, а також спирається на бойовий досвід автора, отриманий під час служби в Афганістані. Її основною ідеєю є визначення кількісних показників ключових компонентів МПС військ: військово-професійного, морально-політичного та психологічного (*Морально-психологічне забезпечення у Збройних Силах України*, 2020, с. 349-356).

Кількісні результати, отримані за допомогою цієї методики, можуть застосовуватись для визначення якісних характеристик. Це дозволяє інтегрувати їх у оперативно-тактичні розрахунки, що є основою для ухвалення обґрунтованих рішень під час планування бойових дій. Автор наголошує, що подібний підхід є ефективним для адаптації стратегії до поточних умов і забезпечення максимальної бойової готовності підрозділів.

Методика заснована на використанні експертних оцінок, які виконують офіцери військових штабів, структур МПЗ, а також інші фахівці органів військового управління. Для реалізації методики важливе значення мають чітко визначені зміст і терміни подання інформації. Відповідальність за ці аспекти покладена на командира підрозділу згідно з вимогами табелів термінових донесень. Дані, отримані в ході оцінювання, доповнюються інформацією з розвідувальних звітів, що стосується морально-психологічного стану противника

Методика Кочергана вирізняється своєю адаптованістю до умов бойових дій. Вона враховує як внутрішні (моральний стан і професійна готовність військовослужбовців), так і зовнішні чинники (морально-психологічний стан противника), що робить її комплексною. Ключовою перевагою є можливість використовувати отримані результати для ухвалення рішень у реальному часі, зокрема під час планування операцій. Це забезпечує високий рівень оперативності та актуальності даних. Проте методика залежить від суб'єктивності експертних оцінок, що може впливати на точність результатів. Крім того, її ефективність знижується у випадках, коли збору даних заважають обмеження в часі чи ресурсах. На відміну від методик, наприклад, Варія чи Каширіна, підхід Кочергана більше акцентує увагу на інтеграції бойового досвіду і використанні даних для тактичного планування. Це дозволяє не лише оцінювати МПС, але й прогнозувати його вплив на бойові можливості підрозділів.

Сучасні підходи до оцінювання МПС, запропоновані Алещенком, Варієм, Давидовим, Каширіним, Кочерганом демонструють значні відмінності в методології та масштабі застосування. Методи Алещенка, Давидова, Каширіна, Кочергана більше орієнтовані на експертний підхід, що може бути ефективним за умов наявності досвідчених фахівців і доступу до точних даних. Натомість методика Варія відзначається технологічною складністю, але водночас забезпечує високий рівень деталізації результатів, що є особливо корисним у мирний час для глибокого аналізу стану особового складу.

В умовах бойових дій найбільш практичним виглядає підхід Давидова, адже він дозволяє оперативно реагувати на зміни у МПС та приймати управлінські рішення на основі поточних даних. Однак, для забезпечення більшої гнучкості методик, доцільним є

Випуск 23, 2024. Збірник наукових праць РДГУ

впровадження комбінованих підходів, які інтегрують як кількісні, так і якісні показники, використовуючи сучасні технології, зокрема штучний інтелект і автоматизовані системи аналізу. Таким чином, кожна з описаних методик має свої сильні сторони й обмеження, що підкреслює необхідність адаптації існуючих підходів до сучасних реалій, а також залучення інноваційних рішень для підвищення ефективності оцінювання МПС.

Базуючись на досвіді операцій Об'єднаних сил та з урахуванням специфіки військової служби, ось деякі рекомендації щодо підвищення ефективності оцінювання морально-психологічного стану військ ЗС України: вдосконалення методів оцінювання, розробка нових методів, які враховують специфіку сучасних збройних конфліктів, а також використання стандартизованих психологічних тестів та опитування для об'єктивного оцінювання психічного стану військовослужбовців. Підготовка кваліфікованих фахівців, забезпечення належної кількості кваліфікованих психологів та психіатрів у військових підрозділах для здійснення регулярного моніторингу та консультування військовослужбовців. Створення системи психологічного забезпечення військ (сил), яка включатиме в себе заходи щодо профілактики психологічних проблем, психологічної підготовки та реабілітації військовослужбовців. Аналіз психосоціального клімату, проведення регулярних опитувань та аналізу атмосфери в колективі для виявлення конфліктних ситуацій.

Важливо враховувати, що морально-психологічний стан військових частин є динамічним і може змінюватися під впливом різних факторів, таких як зміни в політичній ситуації, нові виклики та загрози, а також внутрішні зміни в колективі. Тому регулярний моніторинг та адаптація методів оцінювання є необхідними для підтримання високого рівня МПС. Важливим аспектом є також інтеграція сучасних технологій, таких як цифрові платформи для збору та аналізу даних, що дозволяє підвищити точність та швидкість оцінювання. Наукові дослідження в цій галузі можуть зосереджуватися на розробці нових підходів до оцінювання та покращення існуючих методик, а також на вивченні впливу різних факторів на МПС. Це може включати аналіз впливу соціальних мереж, нових форм комунікації та інформаційних технологій на морально-психологічний стан військових. Важливо також враховувати культурні та національні особливості, які можуть впливати на сприйняття та оцінку МПС. Таким чином, оцінювання морально-психологічного стану військових частин є складним, багатогранним процесом, що вимагає системного підходу та врахування широкого спектру факторів. Це дозволяє забезпечити ефективне управління військовими підрозділами та підтримання їх високої бойової готовності.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Аналізуючи проблему оцінювання морально-психологічного стану військовослужбовців у сучасних умовах, можна дійти висновку, що цей аспект є надзвичайно важливим для забезпечення боєздатності Збройних Сил України. Актуальність питання зумовлена складними викликами воєнного часу, коли морально-психологічна стійкість військових відіграє вирішальну роль у виконанні бойових завдань. Основними проблемами залишаються недостатня автоматизація, застарілі методики оцінювання та значний рівень суб'єктивності при аналізі отриманих даних. Однією з ключових потреб є створення системного підходу до оцінювання МПС, який враховує як внутрішні, так і зовнішні чинники. Внутрішні фактори включають емоційну стабільність, стресостійкість, рівень мотивації, тоді як зовнішні чинники стосуються соціально-економічних умов, підтримки суспільства та інформаційного середовища. Важливо враховувати взаємозв'язок цих чинників, адже комплексний підхід дозволяє отримати більш об'єктивні результати.

Аналіз існуючих методик оцінювання МПС свідчить про їх різноманітність і варіативність. Проте більшість із них не відповідають вимогам швидкоплинної бойової обстановки. Наприклад, методики Варія й Каширіна демонструють переваги в деталізації та оперативності, однак мають обмеження, пов'язані з репрезентативністю вибірок і суб'єктивністю оцінок. Підходи Давидова та Кочергана вносять важливі елементи

Випуск 23, 2024. Збірник наукових праць РДГУ

кількісного аналізу, але потребують значних ресурсів і часу для реалізації. Жодна з існуючих методик не є універсальною і має свої обмеження, зокрема у випадках, коли ситуація вимагає швидкого реагування або коли доступ до повної інформації обмежений. Тому важливою є адаптація методик під конкретні умови та оперативні вимоги бойових дій. Перспективним напрямом є інтеграція сучасних технологій, зокрема інформаційно-аналітичних систем і автоматизованих підходів до збору та обробки даних. Використання цифрових платформ для моніторингу психологічного стану дозволить зменшити суб'єктивність, прискорити аналіз і забезпечити своєчасність управлінських рішень. Важливим завданням також є гармонізація українських методик із міжнародними стандартами, такими як COSC, що успішно використовуються в країнах НАТО.

Перспективи подальших наукових розвідок у цій галузі повинні зосередитися на створенні нових, більш адаптованих методик оцінювання МПС, що поєднують автоматизацію процесів збору та аналізу даних з інтеграцією психологічних та соціальних факторів. Важливою є також розробка рекомендацій для командирів та психологів, що дозволяють знизити психологічне навантаження на особовий склад, а також оперативно коригувати морально-психологічний клімат у підрозділах. Крім того, потрібно проводити дослідження щодо ефективності інтеграції існуючих міжнародних стандартів, зокрема практик НАТО, у національну систему оцінювання МПС. Застосування таких підходів сприятиме зміцненню морально-психологічної готовності ЗС України та підвищенню їхньої боєздатності в сучасних умовах.

Отже, для ефективного оцінювання морально-психологічного стану військ необхідна комплексна стратегія, що включає удосконалення існуючих методик, розвиток нових підходів та інтеграцію інноваційних технологій. Тільки через ці зусилля можна досягти оптимальних результатів у підвищенні боєздатності ЗС України, що є критично важливим для забезпечення національної безпеки в умовах сучасної війни.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Агаєв, Н. А., & Стасюк, В. В. (Ред.). (2020). *Морально-психологічне забезпечення у Збройних Силах України*. (Т. 1). Бровари: ТОВ 7БЦ.
- Алещенко, В., & Невальонний, Є. (2020). Сучасний погляд на систему оцінювання морально-психологічного стану особового складу. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки*, 2(44), 5-10.
- Алещенко, В. (2018). Методичні підходи до аналізу, оцінювання та прогнозування морально-психологічного стану особового складу. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки*, 3(40), 6-11.
- Варій, М. Й. (1996). *Морально-психологічний стан військ, його оцінка та підтримка на високому рівні*. Львів: ВВП ДУ "ЛП".
- Інструкція з оцінювання морально-психологічного стану особового складу Збройних Сил України. (№ 153 від 29.04.2017). (2017).

REFERENCES

- Ahaiev, N. A., & Stasiuk, V. V. (Red.). (2020). *Moralno-psykholohichne zabezpechennia u Zbroinykh Sylakh Ukrainy [Moral and psychological support in the Armed Forces of Ukraine]*. T. 1. Brovary: TOV 7BTs. [in Ukrainian].
- Aleshchenko, V., & Nevalonnyi, Ye. (2020). Suchasnyi pohliad na systemu otsiniuvannia moralno-psykholohichnoho stanu osobovoho skladu [The modern vision on the system of assesment of the moralpsychological state of personnel]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Viiskovo-spetsialni nauky*, 2(44), 5-10. [in Ukrainian].
- Aleshchenko, V. (2018). Methodychni pidkhody do analizu, otsiniuvannia ta prohnozuvannia moralno-psykholohichnoho stanu osobovoho skladu [Methodological approaches to analysis, estimation and prediction of the moral-psychological state of personnel]. *Visnyk* Випуск 23, 2024. Збірник наукових праць РДГУ

- Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Viiskovo-spetsialni nauky*, 3(40), 6-11. [in Ukrainian].
- Varii, M. Y. (1996). *Moralno-psykholohichni stan viisk, yoho otsinka ta pidtrymka na vysokomu rivni [Moral and Psychological Condition of the Troops, Its Assessment and Maintenance at a High Level]*. Lviv: VVP DU "LP". [in Ukrainian].
- Instruktsiia z otsiniuvannia moralno-psykholohichnoho stanu osobovoho skladu Zbroinykh Syl Ukrainy [Instruction for assessing the moral and psychological condition of the personnel of the Armed Forces of Ukraine] (№ 153 vid 29.04.2017). (2017). [in Ukrainian].

ENHANCING THE EFFICIENCY OF MENTAL HEALTH EVALUATION AMONG MILITARY PERSONEL OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE

Yurii Madiar

Applicant at the Department of
Moral and Psychological Support
of the Troops Activity (Forces)
National Defense University of Ukraine
named after Ivan Chernjakhovskiy
<https://orcid.org/0009-0004-9946-416X>

Vasyl Stasiuk

Doctor of Sciences (Psychology), Professor,
Department of Moral and Psychological Support
of the Troops Activity (Forces)
National Defense University of Ukraine
named after Ivan Chernjakhovskiy
<https://orcid.org/0000-0002-7943-8456>

DOI https://doi.org/10.35619/prap_rv.vi23.409

Abstract. *This article explores the relevant issue of assessing the moral and psychological condition of military personnel as a crucial factor in ensuring the combat readiness of the Armed Forces of Ukraine. The authors emphasize that modern challenges associated with the dynamic conditions of combat operations require the integration of advanced methodologies for analyzing moral and psychological conditions that account for both internal and external influencing factors.*

An analysis of contemporary methodologies reveals that traditional approaches in Ukraine do not sufficiently account for the specifics of combat conditions, are labor-intensive, and do not meet the operational requirements. The article examines the main methods of assessing the moral and psychological state developed by Ukrainian researchers, including quantitative and qualitative analysis methods, testing, surveys, observation, and expert assessment methods.

The article proposes promising directions for improving the accuracy and timeliness of moral and psychological state assessments, such as automation of processes, development of digital technologies, enhancement of the qualifications of specialists in moral and psychological support, and harmonization of national approaches with NATO standards. In conclusion, the authors note that addressing the issue of effective assessment of the moral and psychological condition of military personnel will contribute to strengthening Ukraine's national security and enhancing the combat readiness of the Ukrainian Armed Forces.

Key words: *moral and psychological condition, assessment methodology, moral and psychological support, components of moral and psychological condition.*

Стаття надійшла до редакції 15.12.2024р.